

**SECOND LL.B/GEN.LL.B. (SEM. IV) (THREE YEAR COURSE) AND FOURTH YEAR
LL.B. (SEM.VIII) (FIVE YEAR COURSE) EXAMINATION, NOVEMBER, 2012**

NM

Jurisprudence

7971

**Tuesday,
27th November, 2012**

Time : 02.30 pm to 05.30 pm

munotes.in

(3 Hours)

[Total Marks : 100

N.B. (1) **All** questions No. 1, 2, 3, and 4. Cite relevant case laws. There are no **two** different sections.

1. Answer **all** questions :— 20
 - (a) What is a legal theory ?
 - (b) What is the central notion of the natural law theory ?
 - (c) State how H.L.A. Hart defines law.
 - (d) Define possession
 - (e) Distinguish between a persuasive precedent and a binding precedent.
 - (f) State the golden rule of interpretation.
 - (g) Define 'immunity'
 - (h) What are rights in re propria ? Give examples.
 - (i) What do you understand by the right to alienate ?
 - (j) What is a negative right ? Give example.
2. Answer by providing brief notes on any **four** :— 20
 - (a) Historical school
 - (b) Kinds of ownership
 - (c) Functions of law
 - (d) Convention
 - (e) Theories of corporate personality
 - (f) Right-Duty relationship.
3. Answer any **two** :— 12
 - (a) AB and Co. Ltd. sold its patent acquired through its Research and Development Department to a partnership firm for a huge profit.
 - (i) Compare the power of the company to sell its patent and the power of the government to regulate patents in the high to rights in a wider sense of the term.
 - (ii) Explain final correlatives.
 - (b) Customary requirement of 'Saptapati – seven steps by the bride and bride-groom' is codified and is now a requirement under Hindu Marriage Act, 1955.
 - (i) Comment whether 'Saptapati' satisfies the test of reasonableness.
 - (ii) Explain the 'test of antiquity' for validity of a local custom.
 - (c) The Dandi march defying the tax on salt as a component of India's freedom struggle is well known world wide.
 - (i) This salt Satyagraha reminds us of which legal theory ? Substantiate.
 - (ii) How is disobedience to law viewed by Austin ?

[TURN OVER

4. Answer any **four** in details :-

- Explain Kelson's theory of law.
- Define an obligation. Bringout the sources of obligations with examples.
- Analyse 'legislation' as a source of law. Give reasons for its primary among sources.
- Examine the personality of –
 - Unborn persons
 - Intoxicated persons
 - Dead
- Define a right. Bringout the characteristics of the right.
- What is property ? What do you understand by 'encumbrances' ? Explain in detail.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण: १००)

सुचना : (१) सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२) विभाग नाहीत.

१. सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

२०

- कायदा विषयक सिद्धांत म्हणजे काय ?
- नैसर्गिक न्याय सिद्धांताचा मुख्य गाभा काय आहे ?
- एच्. एल. ए. हार्टने कायद्याची व्याख्या कशी केली आहे ?
- 'ताबा' व्याख्या द्या.
- सुसवांदी पूर्वनिर्णय आणि बंधानात्मक पूर्वनिर्णय फरक स्पष्ट करा.
- विश्लेषणाचा सुर्वण नियम स्पष्ट करा.
- “संरक्षण” स्पष्ट करा.
- राईट्स इन रिप्रोप्रिया काय आहे ? उदाहरणे द्या.
- राईट टू आलियेनेट बदल काय समजते ?
- नकारात्मक हक्क काय आहे. ? उदाहरणे द्या.

२. थोडक्यात टिपा द्या :-

२०

- ऐतिहासिक विचारप्रणाली.
- स्वामित्वहक्काचे प्रकार
- कायद्याची कार्ये
- अभिरसंधी
- संयुक्त व्यक्तिमत्त्वाचा सिद्धांत
- हक्क कर्तव्य परस्परसंबंध.

३. दोहोंची उत्तर लिहा. :-

१२

- (अ) अब आणि कं. लिमिटेडने संशोधन आणि विकासाद्वारे संपादित केलेले पेटंट. एका भागीदारीसंस्थेस मोठ्या नफ्याच्या मोबदल्यात विकले.
- (१) कंपनीचे पेटंटची विक्री करण्याचे अधिकार आणि शासनाचे पेटंटवर नियंत्रण ठेवण्याचे अधिकार या दोहोंची हक्क या सज्ञेची व्यापक संकल्पना लक्षात घेऊन तुलना करा
- (२) ज्युरल कोरीलेटिव्हस स्पष्ट करा.
- (ब) 'सप्तपदी' सात पावले या रुढीजन्य वधूवरांच्याबाबत परंपरेला संहितीकरण करून हिंदू विवाह कायद्यान्वये १९५५ आवश्यक ठरवले आहे.
- (१) 'सप्तपदी' वाजवीकरणाची कसोटी साध्य करते काय ? मत द्या.
- (२) 'पुरावशेषाची कसोटी' स्थानिक चालिरितींच्या वैधतेबाबत स्पष्ट करा.
- (क) मिठीवरील कर नाकारणाबाबतचा दांडीमार्च भारतीय स्वातंत्र्यलढ्यातील एक भाग म्हणून जगात प्रसिद्ध आहे.
- (१) हा मिठाचा सत्याग्रह कोणत्या प्रकारच्या कायद्याच्या सिद्धांताची आठवण करून देतो ? महत्त्व स्पष्ट करा.
- (२) सविनयकायदेभंग ऑस्टिनच्या विचारांन्वये स्पष्ट करा.

४. कोणत्याही चारांची उत्तरे लिहा :-

48

- (अ) केलसनचा कायदेविषयक सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (ब) बंधन व्याख्या द्या. बंधनाची स्त्रोत्रे उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
- (क) 'कायदेमंडळ' कायद्याचे एक स्त्रोत्र, विश्लेषण करा. इतर स्त्रोत्रापेक्षा त्याच्या प्राधान्याची कारणे द्या.
- (ड) खालीलपैकी व्यक्तिमत्त्वाचे संपरीक्षण करा. इतर स्त्रोत्रापेक्षा त्याच्या प्राधान्याची कारणे द्या.
- (१) न जन्मलेले मूल
- (२) अमलीपदार्थाच्या अमंलाखालील व्यक्ती
- (३) मृत
- (इ) 'हक्क' व्याख्या करा. हक्कांचे विविध गुणधर्म स्पष्ट करा.
- (फ) संपत्ती म्हणजे काय ? 'बोझा' बाबत काय समजते ? विस्तृत स्पष्ट करा.

munotes.in